

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

13 एप्रिल 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

जगातील सर्वात मोठे अक्षय ऊर्जा उद्यान

संदर्भ:

- अदानी ग्रीन एनर्जी लिमिटेड खवडा, कच्छ, गुजरात येथे 538 चौरस किमीच्या नापीक जमिनीवर 30 GW चा अक्षय ऊर्जा प्रकल्प विकसित करत आहे, ज्यामुळे उर्जा स्त्रोताची पर्वा न करता जगातील सर्वात मोठा ऊर्जा प्रकल्प बनला आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- खवडा प्रकल्प हा एक संकरित अक्षय ऊर्जा समूह आहे जो सकाळच्या वेळी सौर ऊर्जा आणि संध्याकाळी पवन ऊर्जा निर्माण करतो.
- त्याची सध्या 2,000 मेगावॉट सौरऊर्जेची कार्यक्षमता आहे.
- प्रकल्पाचे क्षेत्रफळ पॅरिसच्या पाचपट आणि जवळपास मुंबईइतके मोठे आहे. डिसेंबर 2022 मध्ये सुरू झालेल्या या प्रकल्पाने 31 डिसेंबर 2023 रोजी पहिले उत्पादन गाठले.
- कंपनीने खवडा प्रकल्प साइटवर 2 GW वीज उत्पादन पूर्ण केले आहे आणि चालू आर्थिक वर्ष 2024-25 मध्ये अतिरिक्त 4 GW उत्पादन करण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे, मार्च 2025 पर्यंत एकूण 6 GW पर्यंत पोहोचेल.
- 2029 पर्यंत 7 कोटी 50 लाख सौर पॅनेल बसवण्याचे कंपनीचे उद्दिष्ट आहे आणि 2030 पर्यंत 45,000 मेगावॉटचे उत्पादन करण्याचे उद्दिष्ट आहे.
- या प्रकल्पामुळे भारताला दरवर्षी सुमारे 58 दशलक्ष टन CO2 उत्सर्जन टाळण्यास मदत होईल अशी अपेक्षा आहे.
- नवीकरणीय ऊर्जा प्रकल्प 12 राज्यांमध्ये पसरलेला आहे, ज्यामध्ये राजस्थान आणि गुजरातमध्ये मोठे उत्पादन होते.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

भारताच्या हवामान धोरणाची उत्क्रांती आणि आवश्यक गोष्टी

संदर्भ:

- सर्वसमावेशक वाढ, गरिबी निर्मूलन आणि UNFCCC तत्वांचे पालन करण्याच्या वचनबद्धतेमध्ये भारताचा हवामान धोरणाचा दृष्टिकोन खोलवर रुजलेला आहे.
- या धोरणाची उत्क्रांती 1992 च्या रिओ समिट सारख्या महत्त्वाच्या जागतिक घटनांशी संबंधित आहे, ज्याने हवामान बदल आणि जैवविविधतेला संबोधित करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय फ्रेमवर्क तयार करण्यास उत्प्रेरक केले.

जागतिक संदर्भ आणि अति-शोषण:

- हवामान बदल, हे आता एक जागतिक संकट आहे, जे प्रामुख्याने विकसित राष्ट्रांद्वारे चालवल्या जाणाऱ्या अनिश्चित पद्धतीमुळे उद्भवते.
- अभ्यास दर्शवितात की अमेरिका आणि युरोपने इतर श्रीमंत राष्ट्रांसह, संसाधनांच्या वापरातील त्यांच्या वाजवी वाटा लक्षणीयरीत्या ओलांडल्या आहेत, ज्यामुळे पर्यावरणीय नुकसान वाढले आहे.

भारताची स्थिती आणि हवामान धोरण निर्धारक:

- भरीव लोकसंख्येचे घर असूनही, भारत त्याच्या टिकाऊपणाच्या मर्यादित राहण्यात यशस्वी झाला आहे.
- त्याचे हवामान धोरण पाच प्रमुख घटकांद्वारे आकारले जाते: भूगोल, लोकसंख्या गतिशीलता, पर्यावरणीय प्रभाव, जागतिक दृष्टीकोन आणि धोरणात्मक क्रिया.

भौगोलिक महत्त्व:

- भारतीय भूभागाचे क्षेत्रफळ 3.28 दशलक्ष चौरस किमी आहे, जे जगातील भौगोलिक भूपृष्ठभागाच्या 2.4% आणि जगातील गोड्या पाण्याच्या स्त्रोतांपैकी 4% आहे.
- भारत हा जगातील सातव्या क्रमांकाचा देश आहे.
- चार जैवविविधता हॉटस्पॉट्स, 10 जैव-भौगोलिक झोन आणि 22 कृषी-जैवविविधता हॉटस्पॉट्स असलेल्या 17 मेगा-जैवविविध देशांपैकी हा एक आहे.
- भारताचा विशाल भूभाग आणि विपुल गोड्या पाण्याच्या स्त्रोतांमुळे ते जागतिक स्तरावर अद्वितीय स्थान आहे.
- समृद्ध जैवविविधता आणि अनन्य हंगामी चक्रांसह, भारताला हवामान बदल-प्रेरित व्यत्ययामध्ये पर्यावरणीय सुसंवाद राखण्यासाठी आव्हानांचा सामना करावा लागतो.

लोकसंख्या गतिशीलता:

- जगाच्या लोकसंख्येच्या जवळपास एक षष्ठांश असलेल्या भारतामध्ये विविध प्रकारच्या प्रजाती आहेत.
- भारतात 0.0021 चौ.कि.मी.वर मानव ते जमिनीचे प्रमाण खूपच कमी

आहे.

- तथापि, त्याची लोकसंख्या घनता आणि जमिनीची टंचाई यामुळे शाश्वत जगण्यासाठी काळजीपूर्वक जमीन आणि पाणी व्यवस्थापन धोरणे आवश्यक आहेत.

निष्कर्ष:

- भारताचे हवामान धोरण हे हवामान बदलामुळे निर्माण झालेल्या जटिल आव्हानांना बहुआयामी प्रतिसाद आहे.
- तिची अनोखी भू-राजकीय स्थिती, लोकसंख्याशास्त्रीय गतिशीलता आणि पर्यावरणीय अत्यावश्यकता समजून घेऊन, भारत समानता आणि सामूहिक जबाबदारीच्या तत्वांचे पालन करत शाश्वत भविष्याकडे नेव्हिगेट करण्याचा प्रयत्न करतो.

ज्वालामुखी व्होर्टेक्स रिंग

संदर्भ:

- माउंट एटना, युरोपमधील सर्वात मोठा ज्वालामुखी, ज्वालामुखीय व्होर्टेक्स रिंग म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या अनोखे धुराचे रिंग निर्माण करत आहे, जी काही सिगारेट ओढणाऱ्यांनी उडवलेल्या धुराच्या रिंगांसारखीच दुर्मिळ घटना आहे.
- या रिंग्सने त्यांच्या असामान्य घटनेमुळे लक्ष वेधून घेतले आहे.

माउंट एटना:

- सिसिलीच्या पूर्व किनाऱ्यावर वसलेले, माउंट एटना हे आल्प्सच्या दक्षिणेकडील इटलीमधील सर्वोच्च बिंदू आणि युरोपमधील सर्वात सक्रिय ज्वालामुखीपैकी एक आहे.
- त्याच्या शिखरावर पाच विवर आहेत, जे बहुतेक उद्रेकास जबाबदार आहेत, तसेच 300 पेक्षा जास्त वेंट्स "फ्लॉक" उद्रेकास कारणीभूत आहेत.
- 1600 पासून, माउंट एटनाने किमान 60 फ्लॉक स्फोट आणि असंख्य शिखर उद्रेकांचा अनुभव घेतला आहे, ज्यात 2006, 2007-08, 2012, 2018 आणि 2021 मध्ये शिखरासाठी उल्लेखनीय उद्रेक झाले आहेत आणि 2001, 2002, 2002, 3-4-3 फ्लॉक्ससाठी 2008-09.
- 2013 पासून UNESCO जागतिक वारसा स्थळ म्हणून नियुक्त केलेले, माउंट एटना 500,000 वर्षापूर्वीचा इतिहास आहे.

व्होर्टेक्स रिंग:

- ज्वालामुखीच्या भोवरा रिंग तयार होतात जेव्हा वायू, मुख्यतः पाण्याची वाफ, ज्वालामुखीच्या विवरातून वेगाने बाहेर पडते, परिणामी गोलाकार रिंग होतात.
- 1724 मध्ये इटलीतील माउंट एटना आणि व्हेसुव्हियस येथे प्रथम दस्तऐवजीकरण करण्यात आले, या कड्या आधुनिक काळात जगभरातील विविध ज्वालामुखींवर आढळून आल्या आहेत.
- जुलै 2023 मध्ये ज्वालामुखीच्या वर "दररोज उझनभर गॅस रिंग" च्या

निरीक्षणासह, नियमितपणे ज्वालामुखी भोंवरा रिंग तयार करण्यासाठी एटना प्रसिद्ध आहे.

- ज्वालामुखीशास्त्रज्ञ बोरिस बेहन्के यांच्या म्हणण्यानुसार, "पृथ्वीवरील कोणताही ज्वालामुखी एटनाएवढ्या बाष्पाचे वलय निर्माण करत नाही."
- अलीकडेच, आग्नेय विवराच्या ईशान्येकडील काठावर एक नवीन वेंट उघडले, ज्यामुळे असंख्य वाफेच्या वलयांची निर्मिती झाली, जरी हे ज्वलंत उद्रेक सूचित करत नाही, कारण तज्ञांनी सुचवले आहे की नालीच्या गुणधर्मामधील बदल या कड्या तयार करण्याची क्षमता बदलू शकतात.

जागतिक सायबर क्राईम निर्देशांक

संदर्भ:

- जागतिक सायबर क्राईम इंडेक्स (WCI) चे उद्दिष्ट जगभरातील प्रमुख सायबर क्राईम हॉटस्पॉट्स आणि राष्ट्रीय स्तरावर सायबर गुन्ह्यांचे महत्त्वपूर्ण स्रोत रूक करणे हे आहे.
- हा निर्देशांक ऑक्सफर्ड विद्यापीठ आणि UNSW कॅनबेरा यांच्यातील एक सहयोगी प्रयत्न आहे.
- रॅन्समवेअर, क्रेडिट कार्ड चोरी आणि घोटाळे यांसारख्या श्रेण्यांवर आधारित मुख्य हॉटस्पॉट ओळखून, निर्देशांक सुमारे 100 देशांचा क्रमांक लागतो.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- सायबर क्रिमिनल धमक्या प्रामुख्याने काही निवडक देशांमधून उद्भवतात, ज्यामध्ये रशिया आणि युक्रेन या यादीत शीर्षस्थानी आहेत.
- विविध श्रेणींमध्ये शीर्ष 10 देशांमध्ये चीन, रशिया, युक्रेन, युनायटेड स्टेट्स, रोमानिया आणि नायजेरिया यांचा समावेश आहे.
- किमान एका तज्ञाने 97 देशांना सायबर गुन्ह्यांचे केंद्र म्हणून ओळखले आहे.
- रॅकिंग: प्रभाव, व्यावसायिकता आणि तांत्रिक कौशल्ये यांमध्ये उत्तम गुण मिळवत भारत निर्देशांकात एकूण 10 व्या क्रमांकावर आहे.
- युनायटेड स्टेट्स अनेकदा डेटा आणि ओळख चोरीशी संबंधित आहे, तर चीन तांत्रिक उत्पादने किंवा सेवांशी संबंधित आहे.
- 2024 मध्ये सायबर गुन्ह्यांची अंदाजे किंमत \$9.22 ट्रिलियन होण्याचा अंदाज आहे आणि 2028 पर्यंत तो \$13.82 ट्रिलियनपर्यंत वाढण्याची अपेक्षा आहे.

मराठी

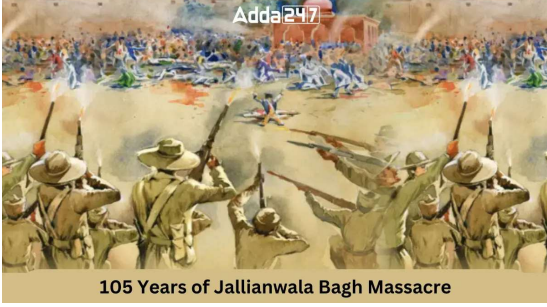
ADDAPEDIA

To get free Live Classes,
Materials Scan this QR Code &
Download our Adda247 App

Daily Current Affairs Encyclopedia

जालियनवाला बाग हत्याकांडाला 105 वर्षे पूर्ण झाली

- 13 एप्रिल, 1919 ला ब्रिटिश वसाहती इतिहासातील एक काळा अध्याय म्हणून चिन्हांकित केले कारण ब्रिगेडियर जनरल रेजिनाल्ड डायर यांनी पंजाबमधील जालियनवाला बाग येथे शांततापूर्ण मेळाव्यावर सैन्याला गोळीबार करण्याचे आदेश दिले.
- अंदाधुंद गोळीबारामुळे हजारो नव्हे तर शेकडो पुरुष, स्त्रिया आणि मुले मरण पावली आणि देशाच्या विवेकबुद्धीवर डाग पडला.
- 2024 मध्ये, जालियनवाला बाग हत्याकांडाचा 105 वा वर्धापन दिन आहे जे स्वातंत्र्याच्या शोधात केलेल्या बलिदानाची एक मार्मिक आठवण म्हणून काम करते.
- या अत्याचाराचे पडसाद इतिहासात उमटत राहतात, राजकीय प्रवचन आणि सार्वजनिक स्मरणशक्तीवर प्रभाव टाकतात.

जालियनवाला बाग हत्याकांडाचा वारसा

- जालियनवाला बागची जागा, आता राष्ट्रीय स्मारक आहे, भारतीय स्वातंत्र्याच्या लढ्यात केलेल्या बलिदानाची एक मार्मिक आठवण म्हणून काम करते.
- या हत्याकांडाने भारत-ब्रिटिश संबंधांवर कायमचा डाग सोडला आणि भारतीय राष्ट्रवादी चळवळीला उभारी दिली, वसाहतवादी राजवटीविरुद्ध भविष्यातील प्रतिकाराचा मार्ग मोकळा केला.

Copyright © by Adda247

All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.

BILINGUAL
ADDAPEDIA
e-Books

NATIONAL |
INTERNATIONAL |
REGIONAL |
STATE SPECIFIC
CURRENT AFFAIRS
CURATED NOTES

IMPORTANT FOR ALL COMPETITIVE EXAMS